

ARNDT, ERNST MORITZ

Om bondeståndet och desz
representation i staten, af Ernst Moritz
Arndt. Öfwersättning. Strengnäs, tryckt
hos Carl Eric Ekmarck, 1817

(Ekmark
1817

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

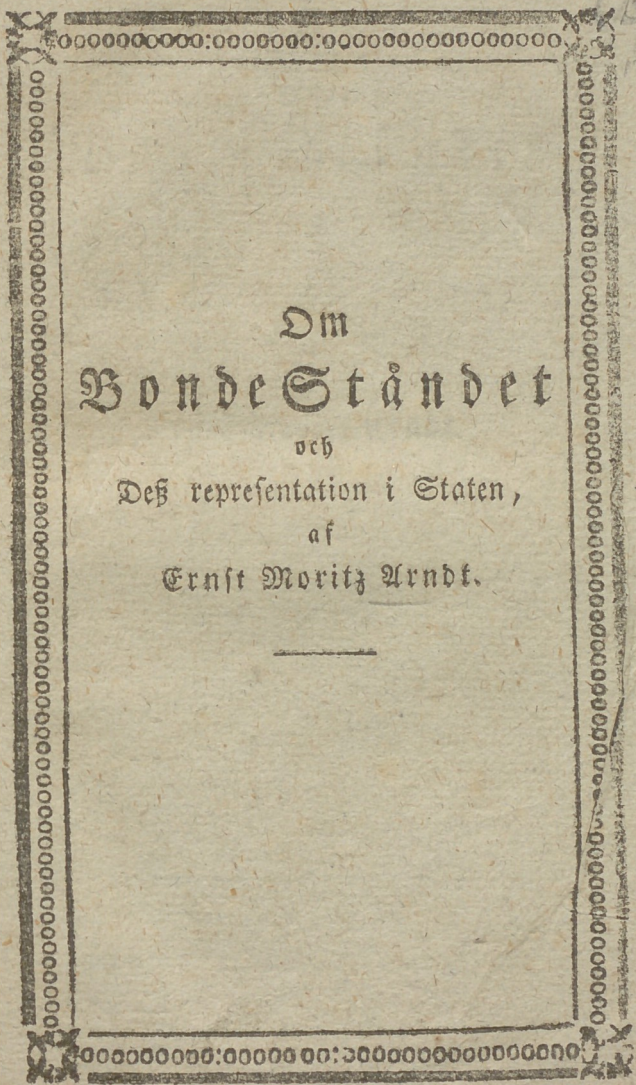
Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Arndt E. M.
Ex. A.

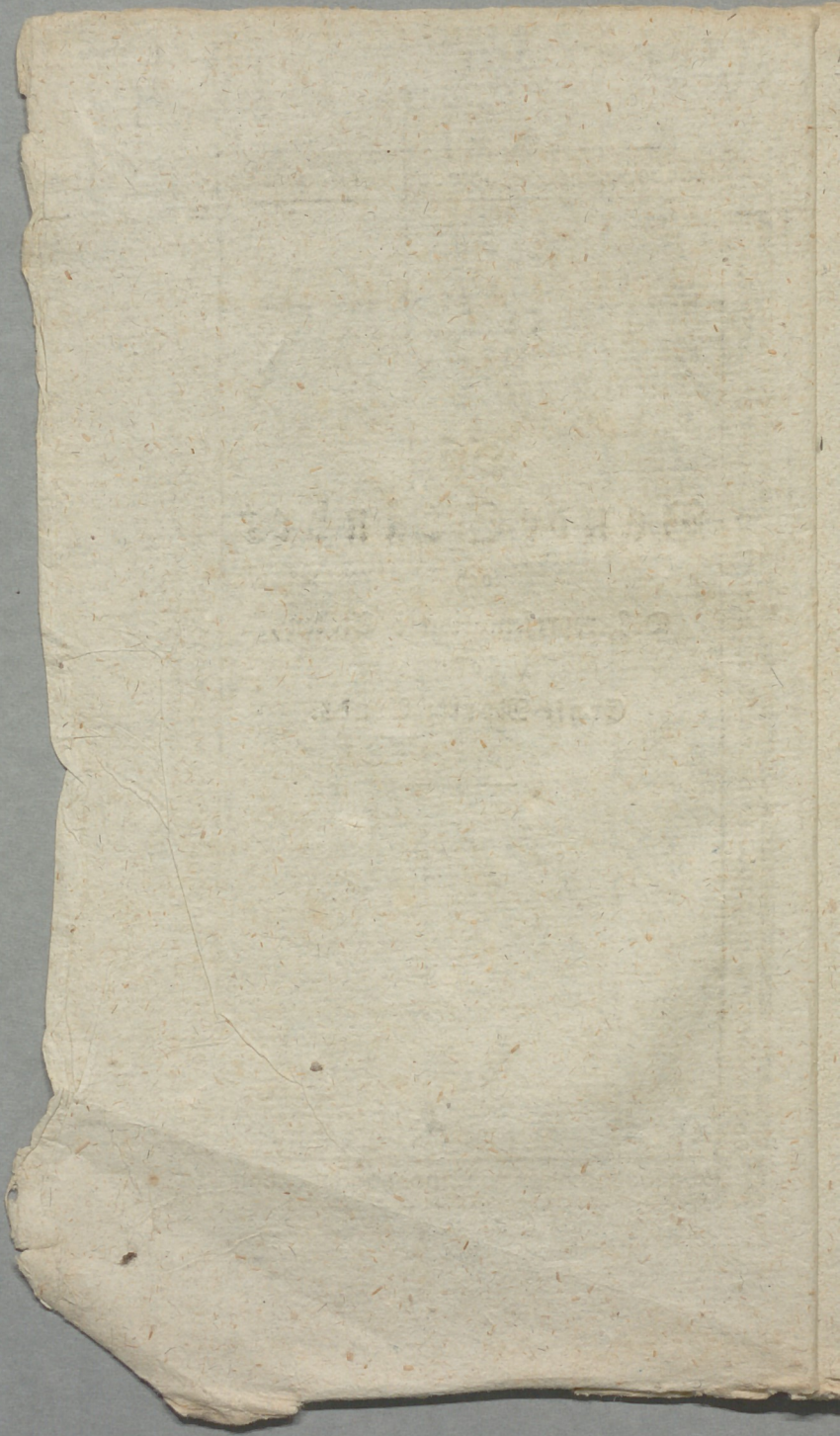
Staten
Allm
Brot

1700-1821

Om
Bondeståndet
och
Dess representation i Staten,
af
Ernst Moritz Arndt.

Staten
1817

Arndt E.M.
EX A

Sv. Saml.
Statsr.
Allm.
181
1700-1829

Om
Bondeståndet
och
Dess representation i Staten,
af
Ernst Moritz Arndt.

Öfversättning.

Strensås,
tryckt hos Carl Eric Ekmark, 1817.

Libehvarfvet firåfvar nu allmänt till nya
Jurdättningar och Statsförfattningar; och de-
ta firåfwande förjes till och med i fådana
Länder, fom tyckas hafwa bortföfwiit hela
Sekler. Då det är alldeles nödwändigdt för
Werlden att få en ny form och blifwa ånyo
upbyggd ur de ruiner, fom icke förft i det nyf
förflutna Seklet hafwa ramlat tillfammans, få
är det naturligt, att mycket tänkes och fägés,
ftrides och fkrifwer öfwer detta för Nationerna
få wigtiga, ja aldrawigtigaste åmne; och då
Nationernas behof och belågenhet, höjelfer och
fytningar äro högst olika, få mäfte åfwen
meningarna och åfigtterna härwid falla fig myc-
ket olika. Denna olikhet ökes ånnu mer ge-
nom de färfkildta Ståndens intrefen, fom ä-
ro i fribd med hwarandra, och hwilka, af na-
turen blinda, endast hafwa till fyste det egna
och flyckade, men ogärna göra rättwifa åt an-
dra och åt det hela. Endast genom en fri
granfning och årlig täflan kunna deras ögon
öpnas. Guldets Gud, Plutus, förblifwer es-
wigt blind, ty han är dömd att dwålfjas i
fitt enfliga mörker och wakta fina fkatte. Den
fom kan urfkiija andras tillhörighet, han får
åfwen riktig kunfkap om fitt eget; genom un-

gänget med andra låra wi känna of sjelfwa. All kunskap leder, enligt sin natur, till måtta, till rättwisa, till ärlighet; först när hwarje Stånd har afvägt sina fördelar mot sina MedStånds fördelar, när hwarje Stånd erkänt det andra för sin jemulike, då först uppkommer ett behörigt, rättrådigt och Gudsfruktigt Samhälle.

Emedan Ordning, och Lag, och Guds Belåte, och Människa, äro allt ett och samma begrep, så hafwa alla ädla och fria Folk i alla tider trott, att det wore både en rättighet och skyldighet att tänka och döma öfwer Statsförfattningar och Lagsstiftning, och efter friheten i anseende till frågorna och undersökningarna om denna stora sak har man afmått Folkslagens frihet och sällhet. Och rådfrågar man erfarenheten, så har denna måttstock för sällhet och frihet merendels funnits gifwa ett riktigt utslag. Denna stora sanning är så allmänt erkänd och bewisar sig sjelf med sådan styrka, att de Folkslag, som ej ägt frihet att tänka och yttra sig, icke ens äga någon Historia. Ty genom talet ådagalägger människan sin uphöjda natur och sitt himmelska ursprung; genom talet är hon lystad öfwer djuren och den trånga kretsen för deras verkande och wetande; medelst talet och ordet öfvervinner hon den wildhet och håstighet, som i hennes bröst

rasar wäldsamare, än hos öfnens grummasse
 wilddjur, om ej den mildhet i tankar och
 känslor, som Sambållslefnaden medför, nedty-
 skar dem, om ej en stark ädra af högsinnet
 och kärlek bortför dem. Hwarest denna män-
 niskoslågtets wärdighet utvecklat sig från rå-
 heten, endast der har det blifwit ljus, och
 ljuset har åter alstrat ljus, och så har det gått
 framåt under Sekleraas lopp, och efter männis-
 skors werk och gerningar har man knäpat må-
 ta tiden; ty genom födelse och död åstadkom-
 mes ej någon tid, utan endast genom det os-
 förgångliga, det egentligen mänskliga, som fyl-
 ler de stora rymder, hwilka, förutan männi-
 skans handlingar och företag, skulle synas för
 oss som ewigt ödsliga öknar. Grekerne och
 Romarne hafwa dertföre äfwen förtjent att i
 Historien öfwerleswa de flesta Folkslag, efter de
 woro de mest storfint och de friaste, och lemnade
 fritt spelrum åt modiga och glada natu-
 rer. Efter dem omtalas under sednare Tibe-
 hwarf Germanerne såsom de, hwilka upbyggt
 och bildat Werlden; emedan laglighet och fri-
 het syntes dem vara så ädla gäfwor, att de
 ej ansågo lifwet utan dem för något lif. Af
 de Germaniska Folkslagen i närwarande tid
 nämnas Engelsmännen och Swenskarne för
 de första och yppersta, emedan ord och tankar
 hos dem äro mest fria, och emedan man i

England och Sverige icke rådes för det, som i alla tider uplyst och lifvat alla stora Folkslag och Stater, och hvarsföre endast rättvisa och tyranniet borde rådas.

För femtio, ja blott för tretio år sedan, wiste man i Europa icke utaf denna rådsla, som nu i de flesta Länder grufwar sig för jämmerliga hjerusviken: Folket den tiden war ganska lyckligt i afseende på tankesfriheten. Alla Regeringar och, i spetsen för dem alla, Tidshwarfswets af ära och majeståt strålande Aförare, den store Fredric af Preussen, började att följa den satsen, att den arma människan, hwars jordiska lif har så mycket jämmer och elände i följe med sig, borde i oskrädd lugn få framleswa sitt himmelska lif; att själens banor borde wara så obehindrade, som fogeln i luften; man lät dertfore äfwen både tankar och ord få flyga lika så fritt, som foglarna under himmelen. Men snart, efter den store Fredrics död, började dessa jämsningar och oroligheter, hwarutur Franska Revolutionen med alla sina fälor framgick, så som Tidshwarfswets förfärligaste bragd. Man kan ej neka, att Författarnes pennor hafwa gjort stot till före och midt under densamma; men med sunde skäl skulde man skratta åt den, som wille iabilla oss, att denna histliga skatning och omhwalfring endast kunde förklaras

af Författarnes öfwerdåd och gudlöshet, då ju detta blott utgjorde en del af det allmänna öfwerdådet och den allmänna gudlöshet, hwarmed Lidehwarfswet war behåstadt. Detta har likwäl blifwit yrkadt af ganska många: af dem nemligen, som ej kånna Historien och icke weta huru Stater och Regeringar upkomma och förgås. Ty alla Stater förgås på twänne sätt: antingen dö de bort i en långsam trånjsula, af en inwärtens förrutnelse, genom laster och despotisme, eller ock språngas de sönder genom en yttre wildhet, i yrseln och öfwerdådet af en frihet, som blott är ett annat slags despotisme, om den ock döljjer sig under hwad granna namn som helst. Dessa män hafwa uppenbart framträdt såsom mördrets wänner och ljusets fiender; de hafwa anflagat människans själ såsom en bos, hvars häg och lust det wore att begå brott; de hafwa upståndt den hisfliga lärosatsen, som alle fördöma ock till osjälige djur, att ingenting wore förderffigare än tankans frihet. Efter deras påstående har den fogeln, som flög ut ur Pandoras ask, icke warit annat än människosjälens rörlighet och orolighet, och den har också påfördt Werlden denna sälla ofärd; dersöre borde alla möjlige nät och snaror utfättas, för att fånga honom, och sedan det wore gjordt, borde locket slås igen om honom så

tvål, att han aldrig mer måtte komma att nyttja sina wingar.

Man får lof att wara så billig och medgifwa, att det ej varit utan, att denna Lära haft åtskilligt stenk för sig. Franska omsöyningen hade ryckt alla människor och alla ting från sina tillbörliga ställen. Alla krafter och elementer tåflade med wildhet att öfvergå hwarandra i illgärningar och gudlöshet. Då hände sig jemwål, att Espriterna, kännande sig fria från all tukt och tygel, likasom wilda stridshästar, rusade in i den af blod och dam ruskande banan och stenade öfwer alla Frankor. Man kan ej neka, att skrispennorna hafwa under sednare hundra åren gjort hwarjehanda owäsende; men man får derföre icke glömma allt det goda, som de beredt åt människosläktet: i flera Länder woro de Folkets enda representanter, de förtrycktas enda wårn, och den enda tygeln på de öfvermodiga. Der som snillet werkligen får äga sin frihet, och der tankarna få tumla om och brottas i en ridderlig strid, der låter också samma spjut, som har sårat; der ligger motgiftet alltid straxt bredwid giftet. Men under de sista tjugufem åren hafwa wiserligen skrispennorna mångfaldiga gånger gjort mycket ondt; men alldeles icke för det, att de, enligt sin natur, skulle behöfwa göra ondt, utan för det att de woro i tråldom; för det, att de ej

woro fria. Öfwerdådet och ofården ligger all-
 tid strax bredwid träldomen. De nyttjades
 länge blott för ett enda blödebrigt och tyrans-
 niskt Parti, som, wid alla ombyten af des
 förare och anhängare, ändock alltid behöll sam-
 ma grundsatsar; emedan des enda grundsats
 war den, att afdeles icke hafwa några grund-
 satsar. Alla tankar, ord och winkar, som wille
 verka emot detta Parti, woro biltoqe förkla-
 rade. På samma sätt har den sijnä Kejsares
 Regeringen i Frankrike nyttjat pennorna till si-
 na ändamål. Aldrig har någon Regering med
 mer nit och båtslughet, än den nu sijn stöta-
 de, arbetat derpå, att genom misbrukandet af
 Folkslagens Helgedom, Boktryckarkonsten, för-
 willa alla mänskliga tankar och känslor, samt
 förörka och utplåna Politikkens och Historiens
 ewiga Lärror. Den lät blåsa för sig med hundra-
 drade tusen basuner och fann nog med slafwiska
 själar, som, äfwen utan betalning, för des räk-
 ning anspände sijn lungor; men alla fria män
 wille den ej tillåta att tänka och tala, ja
 knapt att andas. Emedan Fransmännen, med
 delst Sidschwarzwets bildning, och ännu mer
 genom uptågen med en ändock aldrig spord
 frihet och jämnlighet och genom wapnens magt
 ägde det Stora Ordet, så skedde äfwen i an-
 dra Lärber margehanda synder, dels af en-
 faldig tro och böjelse, dels äfwen af den sijn

fången att ej vilja synas sämre än Eidehvarf-
wets öpperste. Dock de fleste foru will, es
medan de i Europas allmänna förwirring icke
ågade något att hålla sig till och råtta sig
ester. De hafwa mera felat af oförstånd, än af
onde upfsät; de hafwa, jemnte öfriga samtida,
snarare warit dårade och öfwillade, än att de
— som många hafwa welat skylla dem för —
med upfältig ondskä och falskhet spstat åt det
målet, att utrota all Samhällsordning och
kullförta alla Throner och Wälden. I ett olyck-
sölighetens och tweedrägtens Eidehvarf; under en
allmän kullförning och förstörelse af alla för-
hållanden, hwars make man ej sett under många
Århundraen, förlorade de olyckliga män,
som woro förwarade åt denna hårda och blod-
diga pröfningsstid, nåsian känslan och begrepet
af all måtta och lag. Det hade blott behöfts
ännu trettio år till, lika med de sista tio,
som wi framlest i ångest och förskräckelse, och
rättwisans och sanningens förqwaswande skulle
på ett rysligt sätt hafwa wisat sig med sina
följder och werknigar. I sådana tider kunde
ej gärna annat hånda, än att åfwen det skul-
le blifwa ett förgift, som de ådlaste och wis-
faste män i alla tider hafwa wördat såsom
Folkslagens herrligaste smycke och såsom den ä-
rofullaste Frans, hwilken giort Trajanerne,
Gustaverne och Fredrikarne öddlige. — Wilda

och galna höfvar, och en förhårdad tyrann, som hvarken begrep sin tid eller någon tid, och som dertföre wille herrska medelti sträck och dumbhet — hafwa hos många fortsynta gjort Foltslagens åblaste och högsta ågodel mistänkt. Genom det afflywårda misbruket har upstått en rådsela för tankarnas frihet, just för det att denna frihet verkligen alls icke fannas. Finnes den, så ljungar den ena blykten mot den andra och släcker den härjande lågan; det ena swårdet håller det andra i balsjan och med glädje berömmes då det, som eljest förtjente ett rättwißt klander.

Det förfärliga hafsswället, som i de senaste tjugu åren så gråsligt hwälst och wräkt oss och wårt lif och våra tankar och känslor af och an, börjar att lägga sig. Strömmarna flyta redan sagtare mellan stränderna och den Europeiska Oceanen torde ännu en gång, innan wi samlas till våra Fäder, ligga som en klar spegelyta framför våra blickar; alla stormar hafwa wäl ännu icke rasat ut — men de komma ej mer att rasa som orkaner. Wi hade allesammans råkat in i ett revolutionstillstånd och sprungit om hwarandra och mot hwarandra, utan att höra eller se; det gick så till i Europa, som det plågar gå till wid eld och wattenödd, då äfwen gummor och barn så lof att storma och wäsnas, om de ej stola på

förlorade. Hwem kunde wäl i en så hiskelig och orolig tid hålla sig i lugn och ro, och betrakta Werldens lopp med stillhet och moderation? När Werlden åter blir lugnare, så blifwa wi också lugnare, och skola kunna gladdare och nöjdare betrakta allt, som är omkring oss. Då kommer mycket, som för våra ögon synas stort, att synas barnsligt och dåraktigt, och, fastän wi få gråta åt det mesta, blir det dock något att fröjda sig åt; men af all vår dårskap och jämmer skola efterkommande draga den läran och warningen: Gud är rättfärdig.

Deſa ord må stå här såsom en liten förklaring, eller ock, för de swagas skull, som en liten ursågt, ehuru mitt hjerta wid denna lilla Skrift känner sig helt oskyldigt. Det, som jag ämnar afhandla, är så beskaffadt, att jag ej genom det samma kan siöta någon för hufwudet. Det rörer ej något enskildt ämne, eller någon enskild person, utan många och det allmänna; det är ej något, hwarigenom ägget kunde restas och fåfängan säras; det är ej något nytt, utan det aldräalbsia; det är ej någon upfinning, utan något, som länge bestått; ej något olofligt och otillbörligt, utan något wördnadswardt och allmänt gilladt. — Jag will här framlägga några få Anmärkningar och Beträktelser om det hederwärda BondeStåndet och om des Re-

presentation i Staten. Dessa ord skola ej i något Land blifwa farliga eller mistvetyka, mindst farliga och mindst mistvetyka i det Land, hwars Beherrskare i alla tider varit Bondes Ståndets wänner och beskyddare, och hwars nu warande Beherrskare, Konung F r e d r i c W i l h e l m III, krosat des sista owardiga fiättrar och skänkt detta Stånd den hedern och rättigheten att representeras af des Ledamöter. Preussens och Brandenburgas Churfurstar och Konungar hafwa altid hedrat Adeln och skyddat Bonden, de hafwa äfwen i de swåraste och wädligaste belägenheter, i trängmål, som hotat dem med förstörelse, mer ålskat råttträdighet samt tro och lofwen, än en säkerhet med wanära, eller en öredlighet, som skötter på nöden; och detsföre hafwa de ej kommit på Kam under Tidernas stormar, och detsföre har under deras Spira bildat sig det tappra och stolta Folk, som förr kan utrotas, än underkufwas.

Om dessa sista ord finnas wara skrifna i afsende på Bönderna, så bör denna Skrift ändock icke anses som en Partiskrift till deras förmon. Partiskrift bör blott den kallas, som är skrifwen af den, som är partisk samt i ton och sätning röjer wäld; den, som genom usla och baksluga Advocatsknep, förwänder och förwillar synpunkterna, som hwälfwer om hwartannan

de skiljaktigaste saker och ämnen, och isynnerhet i dagen framställer det, som länder den ensidiga fördomen eller egennyttan till gagn. Vi äre ej i behof af så illfundiga uselheter; wi tale om en genom sin natur rättwis sak, om naturliga och nödvändiga förhållanden, och om de rättigheter, som derifrån härledas; der som saken och människorna tala för sig sjelfwa, der är det ej wårdt att komma fram med några usla konster. Wi hedre Adeln, wi högakta Borgaren, wi unne och önske åt en och hwar den fullkomliga och glada njutningen af sina rättigheter; dersöre äga wi också rätt att älska Bonden och att tillstå wår kärlek för honom. Ev huru kunde den, som ej älskar de små, tilbörligt wårda de stora? Wår wäg är defutom ej töknig eller inbillad, utan ljus och werklig; wi följa Historien och erfarenhetens troget i spåren och hoppas att derigenom best undwika wilsfarelser och härklyfningar.

Det behöfwes inga långwäga forskningar, för att ådagalägga den betydendhet och det wårde, som åtföljer BondeStåndet; huru som Bonden är Statens rätt och egentlige upp-rätthållare och wårdbare; huru som jernet, hwilket, såsom plog, riser jorden och, såsom swård, afswärjer fienden, är i Bondens hand det ädlaste och mäktigaste af alla redskap; huru som Bonden best framställer urbildnen af en

stark, trogen och sann människonatur; huru
 som människoslägtets förnämsta dygder, styrka,
 enkelhet, redlighet, Gudsfruktan och tapperhet,
 renast och trognast bibehållas och värddas i
 Bondens kjojar. Så långt Historien går till-
 baka, vittnar hon på det klaraste och mång-
 faldigaste sätt, att ett Folkslag alltid varit
 tappert, fritt och lyckligt, i den mån, som
 det hade fria och raska Bönder. Genom fria
 Bönder blef under fordna tider Sparta måg-
 tigt i krig och beprisade för manliga dygder;
 med fria Bönder, som odlade lagom widsträck-
 ta Hemman, lade Rom Italien och sedan
 Werlden under sitt wälde. När Crassus
 och Lucullus och deras wedertlikar började
 upbygga Slott, anlägga Jagtparker, råtna si-
 na Erålar i tiotusen- och tjugutusental, och
 när de få qwarblefna fria Bönderna bort-
 trängdes af pack, som sammansöstes från alla
 Werldsdelar, då war det förbi med Roms
 herrlighet och dygd. — Det war med fria Bön-
 der, som Hermann och Wittekind
 nedlade Söderländernas trotsiga Legioner, hwilka
 tågade åstad att underkufwa dem. Hwem
 känner ej huru de tappre Bönderne i Schweiz
 och Ditmarsen hafwa Sekler igenom försvarat
 sin frihet, med hwilket mannamod Bönderne i
 Tyrola och Catalonien under våra fista bisra ti-
 der stridt för sin Lag och sin Sjelsståndighet. För

sina många fria Bønders skull har den Swenska och jemwål den gamla Norriska Historien den character af storhet, som endast ett ensidigt omdöme, eller en ren ofunnighet om den Germaniska Rorden, med des lif och utveckling, kan fränkänna densamma. Hvad följer af alt detta, eller rättare, hwilken slutsats wilja wi leda af allt detta? Jo den slutsatsen, att ju flera fria Bönder med små eller medelmättiga jordägor ett Rike har, desto säkrare, starkare samt bättre är det förswaradt.

Likasom i Wärtriket, efter wärternas olika arter och natur, finnes en på hundrade olika fått fruktbar jordmån, der hwarje wårt, efter sin särskildta art, frodas, så signer man också något dylikt hos olika Folkslag i olika Länder och lufstref. Genom de mest olika anledningar till drift och werksamhet kunna Folkslagen hinna till en betydlig högd af politisk storhet och magt. Detta är onekligt; men så mycket är jemwål säkert, att de, blott wid wiße särskildta omständigheter, och för en wiß tid hinna denna högd och i längden omöjligan kunna hålla sig qwar på den. Men aldrig kunna de, om hos dem de första nödwändigiga elementerna saknas, hinna till det, som man i Historien kallar politisk dygd och wärdighet; till denna höga grad af ut-

weckling och bildning, detta lif och denna skapande förmåga i bedrifter och företag, hvilken, såsom en högre mänsklighet, kommer i alla Årtusenden att simma öfverst på Eidernas ström. Dessa elementer af en herrligare och oförgångligare systerling äro: frihet samt säkerhet till person och egendom. Åfwen midt under det swäraste och fräckaste godtycke kan man för någon tid, genom wapenbråk och segrar vinna en wis glans; men en fast och på sig sjelf hvilande Stat, en glad, lefwande och wärdig mänsklighet och medborgerlighet kan derwid ej upkomma; ty waraktig herrlighet åtföljer blott det, som framgår från de fleste, ej från en eller twänne. Åfwen i despotiska Riken kan en och annan människa imellanåt framlysa såsom en meteor och gifwa owanlig fart åt det hela; men efter dessa män måste nödwändigt uselhet åter inträffa, liksom det före dem war uselhet; ty der som ej finnes något Folk, der kan ej heller finnas någon mänsklighet i ordets högre betydelse. Blott der som råträdighet, ära och glädje gifwa wärn och säubet åt hwar och en, åfwen åt den mindsta af Folket, blott der blomstrar ett lockligt, tappert och dugtigt Folk, blott der blomstrar Konst och Dygd. Hwarest en enda anda, lik en lefwande ström, sprider sig hos alla, samt wedergicker och höjer allas bröst, hwarest alla röras och lewa i al-

la, och hwarest hwarje enskild kan framställas såsom ett mönster af stolthet och sällhet, hwar en rätt, egendom och heder tilläggas hwar och en i lika mått och beskyddas med lika omsorg — blott der finnes en Stat, ett Folk, ett Fosterland, en sann, outplånlig Fosterslands känsla; der är den jord, de trampa, människorna heliga. Men det kan man framställa såsom en ewig och oföränderlig grundsats, erkländ af alla de wissaste Lagstiftare, att ju flera människor äro, såsom jordägare, liksom rotståd i själwa marken af sitt Fädernesland, desto stoltare och orubbligare är den Stat, som kan kalla sådana män för sina innewånare.

Det gifwes isynnerhet twänne elementer — icke öfvergående retelser, eller meteorlika händelser, såsom de förut omtalta; utan waraktiga elementer — igenom hwilka Folkslag och Riken kunna uti Selter bestå i åra och herrligheter; dessa äro: *Wlogens och Hafwets yrken.*

Samma rörliga och werksamma anda, som uppenbarar sig i werldshafwets ouphörliga swallande och des underbara regelbundna stigande och fallande, wisar sig äfwen hos dem, som bo utmed hafwet, hos kusternas och ås

arwas innewanare. Jag talar här icke blott om Sjöfart och Handel i deras stora betydelse, om de varelser och driffvädrar, som ligga i dem; om den förbindelse med hela wida werlden, som de åstadkomma; om de Slöjder, Kunskaper och Rikebomar, som derigenom spridas från och till alla Länder och Werldedelar; jag menar här icke blott det trottsiga mod, den stolthet, det djerfwa förakt för böden och det wägsamma kämpalif, som måste upkomma genom den ständiga befattningen med det wilddafle och trolbsafte af alla elementer och genom gungningen öfwer bottnlösa faror; utan jag menar insl egentligen naturens bild och andradragt, — hafwet, blott såsom haf betraktadt. Den lissanda, som slågtar omkring människan; den bild af naturen, som omgifwer människan; hela samfäldta intrycket af det element, som hon dagligen har för ögonen, måste hafwa en oswiflig werkan på hennes själ och på hennes kropp. Merendels umärka sig också innewanarne af bergstrakter, samt af kuster och öar, framför slätternas innebyggare, genom kroppsfyrka. Medan det ger dem en naturlig trygghet, en wis djerfhet samt en stolthet och ett mod, som man icke finner på det sättet hos slätsbyggdens folk inne i Landet. Man må icke inwända, att detta ej kommer

från naturens omedelbara inåsyttelse och inbildande (informationes) hos kusternas och öarnas inwånare; utan från deras göromål och yrken såsom strandboer. Afwen i England och på Wommerns och Dsfrislands Kuster bo många tusende, hwilka aldrig, hwarken såsom Fiskare eller Skeppare, gungat på walturts oroliga element, utan börja och sluta sitt sälla, fromma lif, i allsköns ensformighet, wid plogens och logens jemna och lugna göromål. Afwen hos dessa människor märkes en wis glättighet och rörlighet, en wis djershet och trygghet, som naturligtwis icke härleder sig ifrån deras yrke, utan från naturens stora bild och anda, hwars återsten måste sprida sig hos dem. Människan måste inwärtas och utwärtas blifwa lik det, hwaribland hon lefwer och hwaraf hon är omgiffwen.

På detta sätt werkar hafwet redan, såsom ett lefwande element och en lefwande bild, på människan; med ännu mer kraft och intryck werkar det på henne genom de syfelsättningur och yrken, hwartill det lockar henne. Redan i vår Historias urgamla tid har man kallat hafwet mänsklighetens wagga; man kunde också kalla det en frihetens wagga, fast det förstås af sig sjelf; ty der ingen frihet är, der är ej heller någon mänsklighet; der herskar det

djuriska, och mänskligheten kan derstädes aldrig gå i blomma. Vid Indus, vid Ganges, vid Euphrat och Nilen och på de kusier dit dessa Floder nedströmma, se wi de första telningarna af den förädlade mänskligheten, det första, ænom Konst, Vetenskap och Lag, högre Historiska Lifwet; Tyrus och Miletus woro i äldre tider lysande namn; männen från Athen, Korcyra och Syrakusa, och derefter de från Benedig och Senna hafwa ägt tider, då de i anseende till sina hjettebedrifter kunde ställas i bredd med männen från Sparta, Rom och Schweiz och de i fordomtima öfswerwinneliga Sacharna och Ditmarserna. Hvad skulle jag icke kunna säga om Holländarnes ärofulla Tidewark på 15 och 1600talet, och om de tappra Norrmännen, som merendels wistades på hafwet? eller skal jag erinra om Englands erottliga mod och wälde, och dess stolthet, som för fienden wisat sig lika fruktanswärd både till sjös och lands? — Der saken talar, behöfwes ej ordas.

Ett fritt, djerkt och tappert lynne, mänlighetens och raskhetens dygder, alstras och underhållas af hafwet och hafwets yrken: stolta Riken och Folkslag hafwa deraf uprunnit, och herrliga Konster och Dygder hafwa derigenom blifwit framkallade; men man bygger och bör

färrare på den trygga landbacken; i längden lockigare är den man, som hoppas på sådesareet, vintträdet och fruktträdet, än den, som väntar allt af en lätt winning på de bedrägliga wägorna. Hafwet gifwer ofta hastiga och guldene skördar, men äfwen ofta aldeles inga; derföre har man också kallat det, det ödeliga, det ofrukbara hafwet. Men man har jemwät mycket talt om ett fritt och gemensamt haf: man har drifwit den satsen att hafwet ej af någon kan tagas i besittning; derföre skulle alla anspråk, som ätskilliga Nationer hafwa drifstat göra på det så kallade herrawäldet öfwer hafwet, wara otillbörliga och löjliga. Wiseligen kan man ej på de flygtiga wägorna bygga några Slott eller gräfwa skansar och wallar; men i alla tider har det funnits nog många swimmande Fästningar, som hafwa gjort wägen på hafwet nog trång och äfwentyrlig för dem, som talte stort och klyftigt om ett fritt och öppet haf, hwilket, med lika rättigheter, wore gemensamt för alla Folkslag på jorden och ej af någon sinne inkräktas. Tyernerne, Carthageniserna, Athenienserna, Korcyernerne, Venetianerna, Genueserna, Holländarne och Engelmännerna hafwa ofta nog bewist, att äfwen hafwet kan tagas i besittning. Kan detta ej nekas, så är det jemwät lika så onekligt, att hafwets ägande och hafwets yrlen äro mycket

ofäkrare och wanskligare, än ägandet och brukandet af den aldrig wanskliga jordtorfwan. Hafwet och wäldet på detsamma samt Handelen och Sjöfarten äro underkastade tusende tillfälligheter och förändringar, som ej kunna drabba landets byggheten och dess yrken. De Folkslag, som hafwa byggt sin häg och verksamhet på wägorna, hafwa vel byggt sitt bestånd på wägorna; blott på marken kan man i trygghet bygga och bo. Se dig om i Historien och du behöfwer ej widare bewis. Tyrus och Carthago hafwa försvunnit från jordstoftet; Athen, Akragas (Marigantum, Sirgenti), Syracusa äro nu ruiner eller nlla Byar; hwad har blifwit utaf Venedigis och Genuas herrligheter? hwar är det gamla Wisby och det Nyska, stora Nowgorod? ja, hwar är det gamla Lybeck och Antwerpen? hwar äro Portugisernes och Holländarnes Flottor? Hwar äro wäl om några hundrade år Britanniens werldsbeherrskande Flottor, som nu hafwa upfatt det Spöknippe, som fördom, i Cromwells tid, den Holländske Amiralen upfalte som warningstecken mot deras Amiral Blake? På detta sätt kan man ställa och wisa omkring sig; men Lombardiets fruktbara jordmåa försvinner ej, marken kring Edwen, Ulm och Magdeburg öfwerlifwer ej sina slitiga odlare. Det Land, hwars Lagstiftning och Statsförfattning och förnämsta idog-

het hwilar på Öfverbruket, är ändock tryggare och lyckligare, än det, som har wändt hela sin lyftning och slutligen också byggt sitt bestånd på hafwets yrken och winning, samt derefter inrättat sig, sitt Folk och sin Statsförfattning.

Men, kunde man intrwanda, hwad gör det för ondt, om ock ett Folk tordehända allt för mycket egnat sig åt hafwet och dess lockande yrken, samt derwid något försummat öfriga handteringar, eller åtminstone lämpat dem efter Sjöfartens behof? Så snart Werldens allmänna ställning ändrar sig, och detta Folk inkränkes på hafwet, eller borttränges derifrån, skall det nog af sig sjelft återwända till sådana yrken och näringar, som då befinnas mer lönande; i sådant fall kommer ett Folk, som seglade till och ifring alla Länder, och för hwars stolta Flaggas alla andra Folkslag måste stryka segel, att åter winnlägga sig om återbruk och andra näringar, som det under sin fordnas ymnighetstid blott derföre försummade, efter det ej behöfde dem.

På detta sätt talar man merendels och anför slutligen nåden och behofwet, såsom människans besta Lärdomästare, hwilka nog skola draga försorg om den nya ordningen och gifwa den sitt

ämbörliga stic. — Blott alting stälde och
 sticade sig så ledigt och lätt uti werlden, som
 det går lätt att föra sina tankar och infall på
 papperet eller tungan! Så swårt, som det wana-
 ligtwis är för en man, som tillbragt sin half-
 wa lifstid uti ett wift gifwet yrke, att med
 ledighet och framgång sticka sig i ett nytt,
 hwaruti hastiga wälfuingar hafwa fört honom
 — lika swårt, ja wäl tusende gånger swårare
 är det för ett helt Folk att huswudstupa för-
 flytta sig till en owan eller åtminstone i lång
 tid icke mer idlad besättning. Det behöfwes
 ofta flera Sekler, innan det riktigt kan sticka
 sig i sin nya belägenhet, som nu mer blifwit
 nödwändig, ja ofta stickar det sig aldrig deri,
 emedan all diktan och traktan samt alla Sta-
 tens Jurrättningar och Stadgar warit för myc-
 ket lämpade efter det enda yrket, ifrån hwil-
 ket det nu måste wända sig. Ty det går ej så
 lätt att åt ett annat håll lämpa och passa de
 iurrättningar, som i flera Sekler bestått för helt
 andra ändamål — eller rättare, som passat och
 lämpat sig sielfwa genom Folkets egen fallen-
 het, lika med allt annat, som rör sig med
 ett riktigt lefwande och kraftfullt lif. Ty wis-
 serligen måste man anse hwarje Folkslag, hos
 hwilket en fri och ädel iswer spörjes, lika med
 ett träd, hwilket, wäckt af lifslust och lyse,

samt hemtande sin näring istån jord och watten, wåre och frodas samt sprider sina grenar och qwislar åt alla håll, utan att weta, huru eller hwartill. Ett Fisk, som idkar handel och hos sig samlar werldens skatter, får alltför lätt den wänan att anse alting, äfwen det, som af andra, i tacksigare wilkor lefwande, Gullslag wärdas såsom något orubbligt och heligt, blott såsom en flytbar wara, som går man tillrällan. Detta inträffar äfwen bland annat med det, som här ligger of mest omi hjertat: nemligen jorden och Landtegendomarna. Om icke almårsamma Lagar hindra missbruket och wälta öfwer Fäderneslandets närwarande och framtidiga wäl, så händer det merendels i dylika fall, genom penningens ymnighet, att rikedomerna utbreder sig för starkt samt qwäfwär de små. Då upkomma de stora Godsken, de präktiga Herresätena, milslånga Diurgårdar anläggas, och hjörtar och rådjur hågnas på de fält, som förer plöjdes af trefna åboer. De stora Godsken upkomma, men de små eller lagom stora fria männen, som brukade sin egen torfwä, bli alle ferre och ferre; och sli kan det gå så länge i ett annars wäl styrdt och wäl inträttadt Rike, att på landet ej finnes något annat än wäldiga, besuttna Herremän, samt fattiga Hemmansbrukare och uela Torpare, och

biott på få själen en själfständig Skattebonde. När nu tiden till en stor förändring för hela Folket inträffar och den omätligt stora rörelsen uphör, så kan man ej mer till sitt råtta själste flytta tillbaka det, som råkat i olag under den blomstrande rikedomstiden och hvaras blagenheterna ej så mycket ländes, just för denna rikedom, som utbredde sig till alla. Ty att med våldsamhet fara fram mot äganderätten och att derigenom vilja råtta de ordningar, som olyckliga omständigheter tillkapat, är en orättvisa, som aldrig kan bära god frukt, och som aldrainså kan åter uprätta ett Samhälle, hvilket bör vara grundadt på rättvisa. I ett Samhällstillstånd, der allt är lagligt och stadgadt och allt redan har sin ägare, kan man ej göra några ägodelningar efter godtycke, så som Moses och Numas fordom gjorde, eller så som de, likasom af in-
 flinkt, göra sig själfwa hos ädla och fria Folkslag, i begynnelsen af deras Samhällsordning. Derföre påstår jag, att sådana Länder äro framför alla andra lyckliga, der betydligaste delen af Landet innehafwes af sörre eller mindre Heimansägare; med ett ord, der sörre delen af jordsägare äro Bönder. Gör denna sannsyldigt Germaniska och naturliga jorddelningas skud, utmärka sig Sverige och Norrige, bland Eu-

ropas öfriga Länder, med en herelighet och styrka, som i framtiden nödvändigt skall alstra storverk. En sådan stor och fri BondeNation bär säkert inom sig frön till bedrifter och segrar, som komma att förwåna efterkommande.

Om wi, efter dessa allmänna öfversigter — som likwål höra till vårt ämne — betrakta Lyskland, så finne wi derstädes för närvarande den största olifhet i afseende på jordbesittningen, samt BondeStåndets villkor och rättigheter. Dess Förfäder woro från början ett frigift, ädelt, tappert och fritt Folk, som äfwen under sin barbariska tid redan lydde Lagar och Författningar, samt af alt sitt hjerta hatade tråldom och godtycke. Mängden af Folket bestod af fria Bänder; Adeln och de Furstliga Utterne stodo jemnte dem; likwål funnos redan i T a c i i tid lifegna samt lifegna Bänder. I de sednare Christna tiderna, i åttonde, nionde och tionde Seklet — ett jäsningens och omwälfningens Tidewarf, då mångahanda nöd och trängmål rusade fram igenom de flesta Länder, då flersaldiga frön på samma gång började hos Folket wilja gro och utweckla sig, då Hierarchien och LånSystemet, på mångahanda sätt förknippade och på mångahanda sätt i strid och delo med hwarandra, alt mer och mer utbildade och stadgade sig — under dessa tider

träffades äfwen Landboarna af ett, i många
 afseenden, hårdt öde. Nöden och plågan uti
 från war i dessa Sekler så mångfaldig och
 förfärlig; olyckan stormade så till från alla
 håll; naturen tillskyndade så mycken ofärd, och
 det till ett nytte Samhällestillstånd öfvergående,
 men dertill ännu omogna och nästan omyndi-
 ga människoslägter beredde sig sjelf, genom sin
 egen ofkunnighet och tafatthet, dessa mångfaldi-
 ga olyckor; de många hwarannan motwerkande
 krafterna sötte äfwen så hårdt och håftigt
 tillsammans, att Germanernas gamla herrliga
 frihet och lycka tycktes för lång tid gå förlö-
 rad. I de flesta Tyska Länderna war det för-
 bi med de swagare Aldliga, eller fria männis-
 nas sköna sjelfständighet; antingen kufwades de
 med wåld, eller ock blefwo de godwilligt un-
 dergifna, för att i den allmänna oredan och olyc-
 kan hafwa något skydd och stöd. Sålunda upkom
 det brokliga och besynnerliga politiska hwar-
 jehanda, som sätet namn af LånsSystem, och
 hwilket, upp- och nedstigande, med tusendetal-
 afsdelningar och inrättningar, på ena sidan nä-
 stan såg ut som frihet, men på den andra war
 likt den grymmaste tråldom. Nu blefwo rätt
 få qwar, som ännu kunde gifwa sig det sköna
 namnet Fria; de flesta Tyskar blefwo bero-
 ende; men imellan den drägliga undersåtlighe-
 ten och skattskyldigheten samt den hårdaste och

blodigaste lifgarnskap och tråldom funnos oräkneliga gradationer.

I det sydvästra Tyskland, waggan för Germanernas åra, hade i alla tider den stolte och tappreste frihet blomstrat; der upreste den sig också aldraförst ifrån förtröcket. Mångahanda omständigheter förenade sig i dessa trakter till en wålgörande werkan, att åter lifwa och uplysta det genom olyckor och tråldom nedbjuda Slåttet; de många och stora Fria Riksstädernas upkomst, Korsstågen, Handels lif och den derigenom wäckta idgheten och bildningen, som allt mer och mer utbredde sig bland hela Folket — allt detta hjälpte äfwen den förtryckta Landmannen att sönderbryta sina fjetttrar, och smäningom upsteg hon ifrån en drånas låghet och uselhet till wärdigheten af Människa och Medborgare. Nordöstra Tysklands Landtboar och Bønder hafwa haft hårdare öden. Sedan Germanerne, som i äldre tider bebott dessa Länder, genom utwandringarna åt söder, i fjerde och femte Seklet, blifwit mycket swagare och ferre, hade ett främmande Folk intagit deras öfvergifna hemmist: inwid Elbe, Saale, Fichtelberget och Alpenna i Kärnten hade Slaviska Folkstammar bosatt sig; — de ibland dem, som bodde wid flökusterna, kallades Wender, både wid Bal-

tiska och wid Adriatiska Hofwet. Men dessa
 Slaver och Bunder blefwo, mellan nionde och
 tolfte Seklet, dels undantrånade, dels under-
 kufwade af Tyskarne, och Tyska wälwet utwid-
 gades ända till Weichsel, samt, utmed kusten,
 öfwer hundrade mil på andra sidan om Weich-
 sel öfver ut. De underkufwade Slaviska Folska-
 gen ansågos och bemöttes såsom lifegna af sina
 egna Furstar och Herrar, äfwensom af de in-
 ryckande Tyskarna, hwilka, såsom eröfrare, med
 swärdet i hand, intogs sina Förfäders fordnä
 Länder. Samma öde öfwergick de flesta in-
 wandrande Tyska Colonisterna, som bosatte sig
 såsom jordbrukare; det gick med dem lifsom
 med de underkufwade infödingarna; det såg ut
 som om den Slavoniska lusten gjort dem till lif-
 egna. Det är i allmänhet swårt för ett litet
 antal fria, midt ibland en mängd trålar, att
 i längden bibehålla sin egen frihet; exempel och
 wana och hundrade andra omständigheter äro för
 mycket till hinder; och de stelfwe, om de också
 icke rent af kufwas, förlora, midt ibland trå-
 lar, från Slägte till Slägte, allt mer stäm-
 peln af det herrliga tillstånd, som ännu war
 helt synbart hos Farfar och Farfars Far; de
 weta till slut ej att sätta rätt wärde på fri-
 heten, och således ej heller att riktigt förswara
 den emot dem, som wilja lura och narra den
 ifrån dem; och så dragas och släpas de in i

trålbomen. I det nordöstra Tyskland hafwa Bönderna i många Sekler förblifwit lifegna och usla trålar, och blifwit, efter nyck och godtycke, handterade med största hårdhet, samt mer ansetts såsom ting, än som personer. Jag har sielt i flera dithörande Landskap ännu sett rysliga scener och uptråden af denna skändliga tråldom, hwilka man hådanefter, Gud se lof! endast kan omtala såsom ohyggligheter från fordna tider. Först det sist förflutna halfwa Seklet, Fredric II:s och Joseph II:s Tidshwarf, har i större mon mildrat och förbettrat dessa förtryckta människors belågenhet; Fredric Wilhelm III har slutligen krosat slårtrarna, tolkat mänsklighetens stora och ewiga Lag och prisas nu af många hundradetusen frigjorda såsom wälgörare och befriare. Men i uågra Länder, såsom det fordna Swenska Pommern och MecklenburgSchwerin, finnas nu mer ganska få Bondhyar: en följd af den frihet hwarmed man sielt drifwa Bönderna från sina Gördar, nedrifwa Hyarna och i deras ställe bygga Herresäten och Afwelsgårdar; der har, på ett ganska beklaganswürdt sätt, det naturliga förhållande, som borde iakttagas wid jordågers fördelning, blifwit förstördt; der finnas nästan inga mindre Hemmansägare eller Jordågere af BondeStåndet; man ser nu nästan

sian allenast stora, ibland ofantligt stora Guds och utmed dem kojor för drängar och dagsverks-
karlar.

Det ser ut, som om jag talte emot Adeln och andra stora Possessionater och wille hafwa all jord i Böndernas händer. Till afbjudande af missförstånd och förtydning bör jag säga, hvad jag menar med mitt naturliga förhållande och jordägornas lyckliga fördelning. Jag menar dermed, att, efter all erfarenhet och historia, hwilka här ensamt få följa ett gällande utslag, det Landet är ett lyckligt och wäl inrättadt och wäl bestådt Land, der jorden, genom Folkets lycka och frihet, ifrån början blifwit behörigt skiftad, eller — som mycket sällan kunde hända och mer sällan, än många tro, har hända — genom en stor Lagstiftares magt och wisdet. Detta tillbörliga och naturliga förhållande är efter min sats sålunda: tressjundedelar, åtminstone tvåtredjedelar af ett Lands jord bör, delad ut i smärre Hemman, wara i Bönders ägo, och den öfriga sjerdedelen, eller tredjedelen innehafwas af Adeln och andra större Possessionater. Så förhåller det sig verkligt i hela södra Tyskland och i Westfalen, der större delen af jorden innehafwes af fria eller söga beroende Bönder; i Norra Tyskland är det mindre så

beskaffadt. Det är förwåndt, när ett Land har flera Herregårdar än Bondgårdar; men aldrarest förwåndt och olyckligt är det då, när ett Land har nästan inga Bønder, som bruka egen jord. Ty om några kalla Adeln ett Lands prydnad, så kallar jag Bonden ett Lands must och mærg.

I de flesta Lånder af Tyskland hafwa wål Bønderna, efter en långwarig och neslig tråldom, under de sednare Seklerna och de sednare Decennierna blifwit återställda och uphöjda till medborgerliga rättigheter; men ganga så hafwa ännu ernått den hedern, som förr war alla fria Germaners lott och som än i dag på ett så herrligt sätt tillhör Schweizarne, Swenskarne och Norrmånnen, — den hedern att såsom ett Stånd representeras af sina likar, och endast i några bättre Stater har man gjort första början att förbereda Bønderna till denna lycka. Men man kan hoppas, att alla Regeringar skola med hwar dag bättre låra inse sina och sina Nationers sanna fördelar, samt genom en rättrådig Lagstiftning och ordning uplysta och med en sådan moralisk kraft och Fosterlandskärlek ställsätta dem och sig sjelfwa, att de kunna med lugn gå framtiden och dess öden till mötes, och ej behöfwa darra för dess stormar och skakningar. Afwenledes kan man hoppas, att många små

aktiga farhågor och anstalter skola försvianna, när man allt mer och mer genom handlingen och erfarenheten lär sig begripa, eller rättare, utur Tyfka Folkets hela Historia åter förer sig till minnes den sanningen, att otacksamhet, Bångsyrrighet och laglöshet icke är den Tyfka mannens lynne, och att han aldeles icke till oordningar och oroligheter misbrutar det, som skall lända honom och hans barn och barnas barn till gagn och säkerhet.

Tyskland kan, när det är inom sig förenadt och samhälligt, samt satt i försvarsstånd mot yttre fiender, i hvarje afseende kallas för Europas första och lyckligaste Land. Det är denna Werldsdels hjerta, och, när det befästes detta hjerta med nödigt wårn och med ett harnest af siäl, så skall från alla Länder blott det goda och upfriskande ditflöda, och för det dåliga och skadliga skall det kunna freda sig. Det är ett skönt, rikt och fruktbart Land, beläget under ett tempererad luftfjöl, som hwarken förskelnar alting genom för stark köld, eller förslappar genom omätlig hetta: det har en skön wårpling af berg och höjder, skogar, sält, skätter, sjöar, floder och kuster; det äggar och bildar människan således på mångahanda sätt och låter henne ej berridonna af slapphet och ensidighet. Detta lyckliga Land är så beskaffadt, att arbetet ligger alltid bredwid njutningen, och

gewäret bredwid glädjen; hwarest naturen
 gifwer människan alt för intet, der finner
 människan alt, men icke sig sjelf och ej hel-
 ler den styrka, som ligger i herraväldet öfwer
 sig sjelf och öfwer ringen. De människor, som
 bebo detta Land och efter hwilka det be-
 nämnes, Lyskarna, äro ett dugtigt, manligt
 och raskt Folk: alwarsamma, tappra, redli-
 ga, Gudfruktiga, frihetsälskande, snarika och
 snillrika; haswa uppfinningegåfwa och djupsin-
 het uti hwarje Konst och Wetenskap; ett Folk,
 åt hwilket Gud, jemte så många herrliga e-
 genskaper, blott gifwit ett enda hufwudfel,
 nemligen, att det är blinde för sina egna föro-
 rånner, men deremot har hundradetusen ögon
 att se andras. Men det besta, som Gud har
 skänkt detta Land och detta Folk, är det, att
 de, i anseende till sitt geographiska läge och
 medfödda lynne, icke kunna så lätt bringas
 ur sansning och hånödras till oförstånd och ut-
 terligheter; genom sin ställning och sina anlag
 blifwa de tillräckligt äggade, men kunna ej så
 lätt äggas öfwer höfwan; i detta asseende läm-
 pa de sig mer, än de flesta andra Folkslag på
 jorden, till åtnjutande af en jemn och rättfärdig
 Statsförfattning, ty en hufwudyr och buller-
 sam frihet har genast i hamn och håll efter sig det
 lömska tyranniet, som med idflughet och skrök-
 medel snart tuktar det yrande sjelfswäldet. Jag

talte förut om den mäktiga äggning, som ligger i hafwets element och des yrken, och som för många Fjollslag blifwit så öfwerdrifwen, att den har ryckt dem utur alla ursprungliga och naturliga förhållanden och slutligen låtit dem borttwina i wannagt och use!het, utan för måga att åter upresa sig, utan åra, eller magt, eller frihet, som ett föremål för önskan och ett wedermåle af förgångligheten. Mot en sådan olycklig äggning, som har bragt Athen och Atenidig och många andra större och mindre Städer på fall, är vårt Fädernesland tryggadt. Det har tillräckligt med årdmar och kuster, för att åga del i den herrliga werldsrörelse, som hafwet skänker; men det har ej så många, att det kan anse hafwet som sitt egentliga element, samt Handel och Sjöfart som sitt försä yrke; det förleades ej till de faror som upstå af en werksamhet, som ofta blifwit förderlig för de ädlaste och förträffligaste Fjollslag. Öfwer hälften af alla Tyska näringsgrevar kommer alltid att utgöras af Landbruk och Boskapsförfärd, som äro de besta wårdare och upprätthållare af vårt Släktes första och naturliga bygder.

När förhållandet är sålunda, som wäl ingen kan neka; när naturen hänwisar Tyska Folket mer till landet, än till wattenet, när mer än twå tredjedelar af detta Folk äro åkerbrukare,

Får det wäl ej mer wara någon twiſt under-
 ſtadt, att denna ſå talrika, ſå wigtiga och
 ſå hederwårda Medborgareklaſſ tillkommer en
 ſärſild Representation i Staten, — att de,
 genom hwilkas ſlit, trohet och tapperhet Riket
 iſynnerhet uppehålls, ej ännu längre ſå, ſåsom
 omlyndiga och wårnlöſa, wanwårdas och förak-
 tas. Detta har också bliſwit uppenbart era-
 kändt af alla dem, ſom kunna äga anſpråk att
 fälla ett omböme om Eidehwarfwer, ſamt äro
 men af många Tyſta Regeringar. Den ſatsen,
 att ſtörre delen af Folket, ſå godt ſom utan
 wilja och perſonlighet, blott är till för några
 få, ſom kunna efter godtfinnande begagna dem,
 och att de aldrig böra få aning derom, att de
 jemnwäl kunde äga ſina utſakade rättigheter —
 en ſats, ſom för tjugu år ſedan af ganska mån-
 ga uppenbart yrkades —, den wåga nu icke ens
 de, ſom annars äro meſt inbyrde af Ariſtocrati-
 ſka fördomar, tala om. Men om de ej mer
 wåga att tänka och än mindre yrka, att Bon-
 den ej är ſtort mer än ett oſjäligt ting, ſå
 tomma de fram med denna fråga: Hwen-
 ſkall representera Herbruks-yrket? ſkall
 Adeln, ſåſom den förnämſte jords-
 ägaren, göra det för ſig och alla an-
 dra, ſom leſwa på landet? eller ſkall
 Bonden bland ſina medbröder wälja
 ſina Representanter wid Landtdagen,

och skola deß Representanter således
åfwen wara Bønder?

Många hafwa fordom yrkat och många
yrka ån i dag, att Bonden i Tyska Länderna
ej behöfwer någon särskild Representation, att
han på naturligaste sätt representeras af Adeln,
att det redan i långliga tider skett i de flesta
Länder; att Adeln i sådant afseende innehaf-
wer en af gammal häfd och loflig landsfæd
helgad äganderätt, samt, att meddela Bonden
Stånds rätt och sätta honom jemnte Adeln,
wore detsamma som att förminska Adels rät-
tigheter och litela Bonden med dåraktiga in-
billningar, som kunna göra honom stursk och
lat. Detta yrkande tyckes hafwa wunnit ett
nytt anseende genom Brunswik - Lüneburgska
Ständernas Förklaring i Hannover. Efter
den bekanta Kungörelsen af Prinsen Regenten i
England, wåntade man af dessa Ständer ett till
efterföljd wårdigt måster af en rättrådig och
månsklig Statsförfattning. Deras Förklaring
lydde ungefår sålunda: Bland det nya Kō-
nungariket Hannovers Ständer be-
finnas wål icke några Bønder; men A-
deln representerar åfwenledes Bønde-
Ståndet, och Adeln torde såkert kunna
bättre framställa BøndeStåndets be-
hofwer, samt bewaka och förswara dem
bättre, ån BøndeStåndet sjelft skulle

kunna göra. Wi wilja icke här widlyftigt
 orda om huru som BondeStåndet hittills i
 Lofkland blifwit representeradt af Adeln, eme-
 dan det skude kunna erinra om obehagliga och
 förhålliga bestyrlningar, helst många finnas,
 som påstå, att Adeln har mer förtrampat, än
 representerat Bönderna; wi wilje blott ur Hi-
 storien anmärka, att många dugtiga och bra
 Rationer, som i alla tider ganska wäl förstått
 sig på Lagar och Statsförfattningar, bland
 andra Swenskarne och Schweizkarne, hos hvil-
 ka, liksom hos oss, Bönder och Adelsmän om
 hwarandra besuto och bebodde Landet, wid si-
 na Landtdagar och Riksdagar upstått ett Bonde-
 Stånd jemte AdelsStåndet, till och med nå-
 gon gång just stält BondeStåndet emot Adels-
 Ståndet. De måtte således hafwa trott, att
 dessa bägge Klafers fördelar icke så aldeles öf-
 werensstämma, att bägge skulle kunna repre-
 senteras blott af ett enda Stånd, t. ex. Adeln
 af Bönderna, eller Bönderna af Adeln. Efter
 de i representationen stält dessa twänne Klafers
 emot hwarandra, så måtte de hafwa förestått
 sig och besunnit dessa fördelar så beskaffade,
 som om de kunde wara i strid mot hwaran-
 dra och tilläfwentyras i en skäligen alwarsam
 strid. Här är icke skället, att widlyftigt utres-
 da, i hvilka punkter Adelsmannen och Bon-
 den draga öfwerens och hwarutl de skilja sig

från hwarandra, eller hwaruti de kanste stå
 rakst emot hwarandra, såsom twänne stridiga
 Parter; jag har gjort det på ett annat ställe,
 i en liten Skrift, som mer handlar om ele-
 menterna för Ständsinrättningen och de olika
 bestämmelser och egenheter, som de förnämsta
 Klaferna i ett Samhälle kunna hafwa, än om
 den egentliga sammansättningen och inrättning-
 gen af de antagna Ständen, i själwa verkställig-
 heten *). Wisserligen är Adelsmannen, som
 efter gammal Germanisk sed skall vara besuten
 på landet, den första och förnämsta Bonden;
 men i annat afseende föreställer han i Monar-
 kiska Stater en ide, som är främmande för
 den egentliga Bonden, och alltid måste förblif-
 wa det för denne. Men om wi, ledde af His-
 torien, granska Adelsmannens förhållande till
 Bonden, såsom det i alla tider och hos alla
 Folkslag ifrån början wisat sig, och betrakta
 det naturliga sträfbandet och stridandet mellan
 dessa två hwarandra så nära och ändock från
 hwarandra så skilda Klafser, hwarwid det es-
 gentligen gäller bestånd och besittning, och den
 stora frågan: hwilkendera skall råda och
 hwilkendera skall tjena? så synes det
 ännu mer olämpligt och otillbörligt, att Bona

*) Se min Afhandling: Ueber Fünfsige Ständi-
 sche Verfassungen in Teutschland. Frankfurt
 am Mayn, 1814.

den representeras af Adeln. Utminstone skall man icke med hvad illfundigheter som helst insbilla Bonden, att han blir wäl och tillbörligt representerad af Adeln och att Staten på ett faderligt sätt wårdar des rättigheter, när den åt Adeln öfwerlemnar deras bewakande.

Historien talar fritt och öppet; den råds ej och skall ej råbas för någon, efter den sördjer sig på det verkliga och ännu fortsarande, eller på det, som fordom verkligen war och ägde bestånd, och, i förlitande på dessa vittnen, träder inför rätta. Enligt de äldsta sagor och klagowisor, som wårt Slågte sjungit, hade rättträdigheten redan i urgamla tider förswunnit från jorden, har sedermera blott någon gång här och der wisat sig, som en snart bortresande främpling, och har aldrig mer härnere syntts i sin fulla himmelska solglans. Hon sjelf träder aldrig bland oss i sitt hela majestät; utan, under krafternas wilda strid, sökes blott ett möjligt annalkande till henne och återställandet af den rubbade jernwigten. Om wi af naturen wore rättträdiga, så wore wi också alla lyckliga och nöjda med hwarandra, och Herrskarens Spira och Domarens Swärd wore onödiga; ja wi kunde äfwen wara utan Lagar, Ständer och Riksdagar, samt alla frågor och strider om dem. Efter wi allesammans, den lilla och den stora, Bonden och Adelsmannen,

Borgaren och Borgmästaren, hafwa den medfödda bjuelsen att undantränga och förtrycka hwarandra; efter begäret att regera och få sin wilja fram redan wisar sig hos barnet, så snart det börjar jollra och des lilla fot att gå, så sef detta regeringsbegär och denna egenwilja en öfvermågtig wilja öfwer sig, som tåmier och tyglar den: nemligen mänskliga förnuftets och männiföråttens allmänna wilja, — och till att wårda, förklara, förwalta och verkställa denna allswäldiga wilja, begagnades Regenten och Lagen. Emedan på wår planet en fullkomlig råttträdighet ej någorstades finnes, och krafterna ej äro i någon stadig jennwigt, utan alting blott, med mer eller mindre framgång, sträfs war till des ideal, så är, i öfwerensjäm-melse med männifskans naturdrift, alting i ett beständigt krig om lif och rätt; och på det att lifwet må blomstra och rätt befrämjas, och på det att männifskans åblaste och gudomligaste gåfwor ej må astyna under en usel lättja, stiftade alla fria och stolta Folk i Statsförattningarna en laglig strid, i hwilken Statens särskildta Klaser uptråda såsom särskildta Stånd, samt förswara sina intagna platser och sina åsgande rättigheter, och modigt drabba mot hwar och en, som will fiendteligt anfälla och wäldföra dem. I detta af sjelfwa naturen åspstade och stiftade krigstilstånd, hwari mänskliga kraf-

terna och de ömsesidiga politiska affigterna befinna sig, och der den ena ständigt upmanas af den andra att se sig wäl före och försvara sina rättigheter mot andras ingrep, måtte wäl hwar och en insigtsfull och swärdig älskare af Människornas och Samhällets ställning finna det besynnerligt, att det ena Ståndet skall representeras af ett annat, som ofta har aldeles motsatta äfgifter, samt sådana fördelar och besof, som fullkomligen strida mot det andras. Så litet som Bonden kan vara nöjd dermed, att hans rättigheter skola bewakas af Adeln, med hvars egna fördelar de ofta äro i uppenbar strid, lika så litet skulle Adelsmannen vara nöjd dermed, att Bonden wille åtaga sig att representera AdelsStåndet och tala för dess angelägenheter. Jag skoller härigenom aldeles icke Adeln för någon öfverwägande böjelse för orättwädighet, jag talar blott om en böjelse, som widläder og alla och som genom wisa Stadgar måste wotas. Wi dödlige likna hwarandra alla deri, att wi öförrätta och förtrycka, om icke Lagen hindrar oss, och med sträng och befallande uppsyn, såsom bilden af en högredning och en ädlare inre drift, tillbakahåller girigheten, som ständigt will stena öfwer sina gränser. Ty sannnerliken om det lemnades åt Bonden att bewaka Adels rättigheter, så skulle Adeln ej wara bättre belåten med honom,

än han med Udeln. Sådan är människan och sådan är naturens nöd och Samhällets luste och retelser, hwarmed den ena alltid vill hinna om den andra, stöta honom från sin plats, eller rent af förtrampa honom. På det wi måtte blifwa människor och måtte kunna förblifwa människor, på det att det herrligaste, förträffligaste och fullrikaste hos oss måtte kunna utvecklas och fullkomnas, måste en ewig strid om det låga behovet och om de jordiska ägodelarnes vinnande och bibehållande äga rum. Ett Chineseiskt lugn är ej någon lycka, och det är mindst öfwerensstämmande med en Stat, som skulle kunna förtjena namn af en mänsklig Stat.

Jag skall nu också nämna de wanliga skäl, som anföras till bewis för den satsen, att Bonden ej är duglig, att upträda uti allmänna wärf, samt att representera sig och sitt Stånd. De flesta af dessa skäl behöfwa blott nämnas, så wedertägga de sig sjelfwa och blifwa tilintetgjorda. Det, som jag wid sina tilfällena fått höra och laggt på minnet, under samtal med sådana, som ännu skulle wilja hafwa Bonden ansedd och behandlad som ett osjäligt bohagsting, går förnämligast ut på följande:

1. Bonden kan icke rätt sticka sig; han skulle göra den Sammankomst, som haninge bivist, till ett åtlöje för hwar man.

2. Bonden är för fadd och okunnig, han kan hvarken tala eller tydligt framställa sina tankar. Hans begrep och föreställningar om Staten och Fäderneslandet äro småaktiga; äran, denna lifwets Drottning och Statens rätta lifslamma, lyfter honom icke uppöfwer ögonblickets fördel, och derföre skall han i sin förbindelse alltid se på delarna, och med enwiskhet hänga sig fast wid det lilla, och således se förbi det hela och stora — hwarpå allt egentligen beror.

3. För några hundra år sedan hade det kanke varit klokt, att Bonden också fått wara med såsom RiksStånd och bland de sina fått wälja sina Representanter. Den tiden war hela lifwet och alla Samhällsförhållanden, så utom som inom Staten, mycket enklare, än nu. Hwad skall Bonden göra der, hwarest man talar och rådslår om Politikens finaste uträkningar, och om det, som är klyftigast och swårast af allt: Financerna? Huru långt skall han härwid kunna följa med, genom sitt blotta naturligt lunda förstånd, som hans försvarare alltid tala om och skryta med? Han och många flera andra komma att gapa och gäspa wid dessa ämnen, som äro öfwer deras förstånd. Hwem skulle ej gärna wilja unna den beskedliga Bonden all den lycka och heder, som kan beredas honom; men nog är det bra ömkligt om en sådan stackare skall wara med och rådslå samt afgöra de wigtig-

gaste Rikswårdande hwärf samt de klyftigaste och konstligaste uträkningar.

4. Genom den förmenta höghet, som tillägges Bonden, om han blir ett RiksStånd, ryckes han ur sin rätta krets och inbillar sig, att han blifwit Herre; han wänjer sig ifrån sina lugna yrken och sitt fogliga wäsen och börjar att yfwas; han blir höghmodig, orolig och öfwermodig.

5. Bonden ryckes ifrån sitt wanliga lefnadsfatt och sina wanliga behof, han wänjer sig wid nya fräsligheter och förer dem hem med sig, hwarigenom yppighet och vordentlighet kommer att allt mer och mer utbreda sig bland en klass, som man hittills alltid berömt för sina enkla seder; det som skulle blifwa en förmån för Ståndet, kommer således att öka dess olyckor. De, som wilja uphöja Bonden till ett RiksStånd, böra derved wäl betänka hwad de göra.

På det första swarar jag: Pöbeläls, je och pöbelmening, de må komma från förnam eller simpel pöbel, hafwa ännu aldrig bestämt en saks eller en människas värde. Swarest saken, som det gäller, är genom sig sielf stor och herrlig, der ser ingen föruftig människa på de afmåta stegen, den sirliga bygningen och den granna rocken. Wid Guds

Altare knäböjer Diggaren och Fursten uti den
 Christliga kärlekens jemnlighet; hvarföre skall
 då, på de ställen, der Statens wigtigaste hwarf
 afgöras, der personernas olikhet och fåfånga i
 anseende till föremålens wigt och wärde böra
 förswinna, icke Bonden i sin simpla råck få sit-
 ta bredwid Grefwen och Friherren? Det, som
 wore löjligt wid thee- och spelbordet, är det
 icke på detta stället. Och isanning, om en
 högre ande och en alwarligare hug för det of-
 sentliga lifwet har upfyllt alla, om hwar och
 en, äfwen den mindste, känner, huru han he-
 dras af Konungen och Lagen, så torde wäl äf-
 wen många Bønder framtråda med ett stik,
 som, utan någon löflichkeit, låter dem så jemnte
 andra hedermårda män. Det är föga bewändt
 med det konstlade goda sticket och den konstla-
 de wårldigheten, som äfwen den dåligaste och
 erbarmligaste fjäst, till en wis grad, genom öf-
 ning och wana i umgänge, kan winna, och
 som råck ofta måste tjena till att öfwerhölja u-
 selheten och dåligheten. Men det gifwes ett
 naturligt godt stik och en naturlig wårldighet,
 som komma af hjertats enkelhet och redlighet,
 af ett öppet, ärligt tänkesätt, och som oftare tor-
 de finnas hos Bonden, än hos dem, som ä-
 ro klippta och sturna efter Samhällslifwet.
 Då Bonden i kroppshyrka, samt ädelt och

wacker figur ofta öfwerträffar de så kallade bildade Stånden, så har han äfwen deraf en förman, som konsten aldeles icke kan ersätta hos dem, som äro af naturen i saknad deraf. I ett Land, der Bonden är ett af Rikets Stånd, och såsom sådan wisar sig på solenna dagar, har jag sjelf setit sterahundrade Bänder, hos hwilka det ej föll någon människa in att finna något löjligt, och hwilka i yttre wärdighet aldeles icke förbundades af de granna och bildade Brefwarne och Friherrarne. Dessutom kommer hela denna inwändningen endast ifrån ett hemligt högmod, och från Bondeståndets afundsmån, som förtryta, att de människor, hwilka de anse wida under sig till wärde och rättigheter, och som de gärna wille hålla wida under sig, skola nu gemensamt med dem framtråda såsom af Konung och Lag erkända Riksdagsmän.

På det andra: Icke Bonden allena är ofkunnig och ofsticlig i behandlingen, rådplågningen och kannedomen af allmänna ärender: wi äro ännu alla, utan undantag, ofkunniga och oförfarna deri; wi måste mest allesammans göra vår första lärospån och behöfwa ännu rått många läroår innan wi kunna med ledighet och wärdighet sticka oss i detta nya llf. Der som ärendernas offentlighet och Ståndsrepres

sentation Sæller igenom warit så litet känd, som i de flesta Tyska Landskaper, der kan ingen wara så flicklig och öfswad, som man endast blir genom lång öfning och förberedelse. Man talar och tänker wäl med Guds Nåde och med Naturens Nåde; men att tala wäl, att tänka redigt och att med stäbade och goda uttryck framställa hwad man tänkt, det lærer man sig icke på en dag. Wi weta, huru Themistocles, Demosthenes och Cicero öfswade sig, innan de wägade uttråda i offentliga Sammankomster; wi känna Witt Chatham's och hans Sons Wilhelm Witt's samt Burkes och Fox' och andra Engellska ParlamentSalares alwarliga studier; äfwen de lärdaste och mest bildade bland oss, och de, som hafwa den mesta öfning och försäkerhet i offentliga ärender, wäga wist icke att ännu stå sig i bredd med dessa. Likwäl finnes någon pång en medfödd talemästare, med hwilken också en Bonden kunde lysa. Hwad man säger om Bonden, att han saknar de höga Känslor, som upelda Adelsmannen, att han icke af någon tanka på ära höjes öfwer det hwardagliga, — är aldeles likt det myckna andra säsånga pratet. Det må gärna wara, att Bonden icke har den slags ära, som man här menar och som hos många är en mågta brisfällig och twåtydig sak, och i alla

fall icke är det högsta; men gif honom ett Fä-
dernesland, och han skall för en högre och war-
mare äras skull wisa känslor och handlingar, till
hvilka eder ära aldrig hinner upp. Gudsfrug-
tan och kärlek är Bondens ära; i denna spegel
ser han sin Konung och sitt Fädernesland och
wägar för dem lif och egendom. Hvad höfves
ord? wi hafwe ju gerningarna och hafwa i alla
tider sett dem hos Bänder, som ägde ett werk-
ligt Fädernesland, hwilket bemötte dem som
människor och gaf dem beskydd, och hwilket de
således kunde älska. Att Bonden kommer att
fåsta sig wid småsaker, och det ibland med en-
wiskhet, torde wara naturligt och mången gång
blifwa förtretligt; men äfwen de andra Stån-
den komma ofta att fåsta sig wid småsaker,
och småaktiga fördomar och afscenden. Wi ä-
re alle så födda, att wi endast genom strid med
andras åsigter, intressen och fördomar låra det
sanna och rätta. Äfwen Bänderna kunna ge-
nom öfning och deltagande i allmänna hwärf-
samt i Fäderneslandets stadgar och iurättningar,
att med tiden blifwa kunnigare, dugligare och
klarfyntare, än de ännu kunna wara.

På det tredje: Ingen lärer neka, att
då de politiska ärenderna och ställningarna nu
äro så invecklade och mångfaldiga, det också är
wida swärare och klyftigare att nu för tiden

vara hemma i politiken, än för 200 år sedan.
 Men man bör icke blott fråga: hwad skal
 Bonden der att göra? huru långt lär
 han komma med sitt så kallade natur-
 ligt fundera förstånd? utan man bör ock
 så fråga: Hwad skola hundra andra
 der att göra, som icke äro några Bön-
 der? huru långt lära wäl de komma
 med sitt förstånd och sina insigter?
 Äfwen i de Länder, der Statsförfattningen i
 lång tid varit i bästa ordning och der man i
 Folkrepresentanternas Sammankomster äger stör-
 sta frihet i rådslågningarna om allmänna ären-
 derna, sitta många hundrade och gåsya och
 undra wid undersökningen och utredningen af
 ämnen, som för dem äro för höga och flyftiga;
 äfwen der äro alltid några få män öfwerlägs-
 na i klohet, insigt, wisshet och wältalighet,
 hwilka leda och styra det hela. Beware of
 Gud derifrån, att alla de som äga säte och
 stämna på Riksdagarna, skulle wara Med-
 Regenter och Herrar öfwer ärendernas gång?
 Efter människornas gäfwor äro af naturen så
 olika utdelta, så måste de flesta endast wara å-
 hörare och åskådare, men de bästa och klokaste
 komma att rådslå bättre och handla rättträdiga-
 re, om de bredwid sig hafwa åhörare, som ock
 så hafwa rättighet till ett ord i laget och wid

sina tillfällen granska och pröfva deras rådbläg-
 ningar och beslut. Ehwad namn och beskaffens-
 het Statsförfattningar må äga, så hafwa dock
 i alla tider de dristigaste och kraftfullaste hers-
 skat, och deribland, till Folkslagens sårhet, Sun-
 dom jemwål de besta och wisaste. Themis
 stoicles och Pericles i Athen, Scio-
 pio och Marius i Rom, de Witt i
 Holland, Chatham och hans Son Wil-
 helm Witt i England herrskade nästan som
 Monarker: ett ord af en Cimon, en Was-
 lerius Publicola, en Burke och
 Fox har ofta wägt så mycket på wigtskålen,
 som en mågta krigshår; Konungar, sådana
 som Alexander, Trajanus, Carl
 den Store, Alfred, Gustaf Adolph
 och Fredric II tillbakahållas ej på sin bas-
 na af Lagar och Författningar; när sådana, af
 naturen till wälde kallade, uptråda, så tiga La-
 garna. Der de starka och wäldiga uptråda,
 der hafwa de öfriga ej annat att göra, än att
 höra på och säga ja eller nej; men det är re-
 dan af rätt mycken wigt, och det är redan
 mycket wunnit för dem och för Staten, om de
 få höra på och säga sitt ja eller nej. Låt
 den redlige Bonden sitta stilla och tiga i Sam-
 mankomsten och weta med sig, att de flesta
 ämnen, som förekomma, äro öfwer hans höf-

wa. Det gör ingen ting; han kommer nog att påsa på, och finna både tankar och ord, när det, som rör honom sjelf, skall afgöras. Men det synes mig äfwen härwid vara det wigtigaste och förnämsta, att representationsrättigheten och deltagandet i de allmänna ärenderna väcker sinnen ur den dwala och liknöjdhet, som wålat de flesta Staters undergång. Äfwen i en despotisk Stat kan genom en wis och god Furste någongång skenet af sällhet wisas sig 25 eller 30 år bortåt; men den sanna lyckan och det sanna lifwet kan endast finnas i den Stat, der människorna ständigt känna, att de äro Medborgare, der de lefwande tillhöra Fäderneslandet och Styrelsen och lifligt taga del deri. Hvad skadar det, att många inbilla sig, att de också råda, herrska och afgöra ärenderna? Äfwen i den fria Stat är de styrandes och betydandes antal ganstka ringa; men genom denna sköna och oskyldiga insikning få alla mer kärlek till Konung och Fosterland, wändas allas tankar ifrån det lilla och enskilda till det stora och allmänna, lefwa alla i en liflig och rastfjälld verksamhet, som alstrar så många wackra dygder och bedrifter. Ty endast det kan man kalla ett wärdigt lif och en wärdig Stat, der alla, utan åtskillnad, verka, tänka och sträfwa, och wilja ifrån det goda fram till det ännu bättre.

På det sjerde: De mistaga sig mycket, som tro, att Bonden skall genom den åran, som mederfares honom att få uttråda som ett RiksStånd och öfwerwara de offentliga öfwerläggningarna om Fäderneslandets angelägenheter, komma att förledas till själfswäld, högmod, olydnad och sturshet, äfwen som blifwa wild och obändig och inbilla sig wara Herre. De, som tro sådant, weta ej på hwad sätt den sanna friheten och lagbundenheten verkas på människan: att den gör henne warsammare, fogligare, stillare och lydigare. Glaswens natur har deremot det med sig, att han altid blir ofstyrig, olydig och stursh, så snart man lemna honom något lösare toglar. I den nya sakenas ställning kommer likwäl Bonden att lära, och det bör han också lära, att han är herre öfwer sina rättigheter; men att än widare wisja wara Herre och brösta sig med toma inbillningar, det kommer han aldeles icke att lära. Ty just här torde han aldramest lära känna, i hwilka punkter han står efter de öfriga i insigt och kannedom, och derigenom kommer han att lära, att själf foga sig efter och nedflytta sig till sin wederbörliga plats. Bonden i Sverige är en fri och lycklig människa och äger representationsrättigheten på ett sätt, som Bonden swärligen hos något annat Foll i Europa äger den. Men denne Bonde är den bestedliga

sie, wärligaste, hjälpsammaste och laglydigaste människa, samt erkänner, på det mest wärliga och ödmjuka sätt, Lagens magt och det företräde, som lörd och uppsättra gifwa Adeln och de andra Folkklaferna.

På det femte: Detta femte skal emot det Hederwärda BondeStändets uphöjande till ett RiketsStånd skulle kunna blifwa det aldramigtigaste, om det i allmänhet wore något skal. Men det är en tom dunst, och de, som ansörra det, göra det mer för syns skull, än af någon känsla för dygd och sedlighet. Sedan folk-mängden i Tyska Staterna blifwit så stor, Samhållslesnaden fått sitt närwarande stic, och sedan nästan hela Werldens Nationer de sednare tio åren öfverswämmat Tyskland, så dwäljes förderswet och yppigheten ej mer endast i de stora och i de största Städerna; det har utbredt sig till de mindsta Städer och Köpingar; det visar sig till och med redan rätt mycket i Byarna. För öfrigt will jag blott anmärka, att BondeStändets Representanter wäl icke wäljas bland ynglingar af den ystra ålder, då nöjets och yppighetens förförelser äro som farligast. Men det är ett hufwudskal, hwarmed jag aldeles tilintegdr detta bedrägliga inkast, det nemligen, att hwar människa, hwars sinne blifwit riqtadt på något högre och på det allmänna, just i denna

Högre lyftning har den rätta säkerheten emot de flesta förörelser och laster. Den, som kan jemnföra våra Krigshävar under åren 1813 och 1814, med Soldaten under åren 1790 och 1800, den förstår hwad jag menar.

Det är en skön känsla, hwarmed jag slutar dessa låtta och flyktiga anmärkningar: den känslan, att lagbundenhetens och ordningens wälsignelser icke komma att tilskyndas Nationerna genom wildhet och oordning, utan genom ett lugnt erkännande af nödvändigheten och rättwisan. Den, som har känsla för sitt Släktes första och naturliga lycka, för dess första och naturliga bygder, den måste sågna sig deröfwer, att lika ära och lika rätt i Staterna tillägges den mindre, så wäl som den större. Jag har i Zemtland, Helksuoland och Siergöthland sett Bänder, sådana som jag aldrig ännu sett i mitt Fädernesland; em sådana fria, stolta och redliga män också hos oss kunde, genom wisa och råtttrådiga Lagar, åter framkallas i de lägsta Klaferna, så wore det wisserligen en skön Tytt herrlighet. Det är först en behörig och lycklig Stat, der en hwar gärna lyder Lagen och af Lagen flöddas och hågnas; der hwar och en har sin af alla öfriga Medborgare honom tillerkända rättigheter utstalade; der den kallas för den beste man

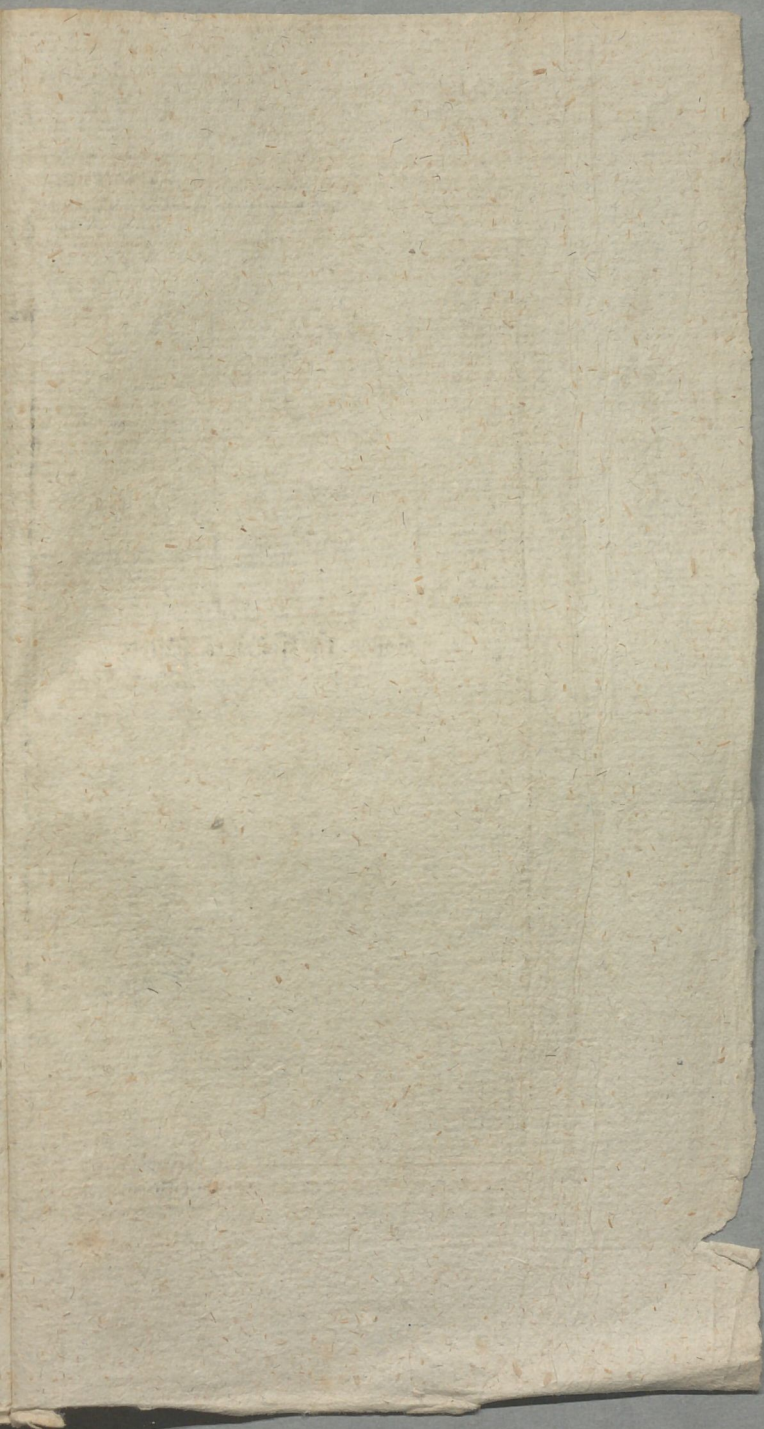
i Staten, som är beredwiligast att tjena alla andra. Säll är den Regent, som grundar ett sådant tillstånd! Säll är den Nation, hos hwilken hwart och ett Stånd står, med tryggade rättigheter, jemnte det andra! Der måste alla manlighetens, ordningens och tapperhetens dygder blomstra, der måste den enas anda wäcka den andra, den enas kraft drifwa och lyfta den andra, der måste en stolthet upkomma, som, inwärtens underhållen och wärdad, öfwerwinner alla utwärtens faror; der finnes det sanna Majestätet hos Regenten, den sanna lyckan hos undersäten, och hos alla medwetandet, att de hålla tillsammans som en järnmur, och att de, stående en för alla och alla för en, wäl kunna mangrant dödas, men ej öfwerwinnas.

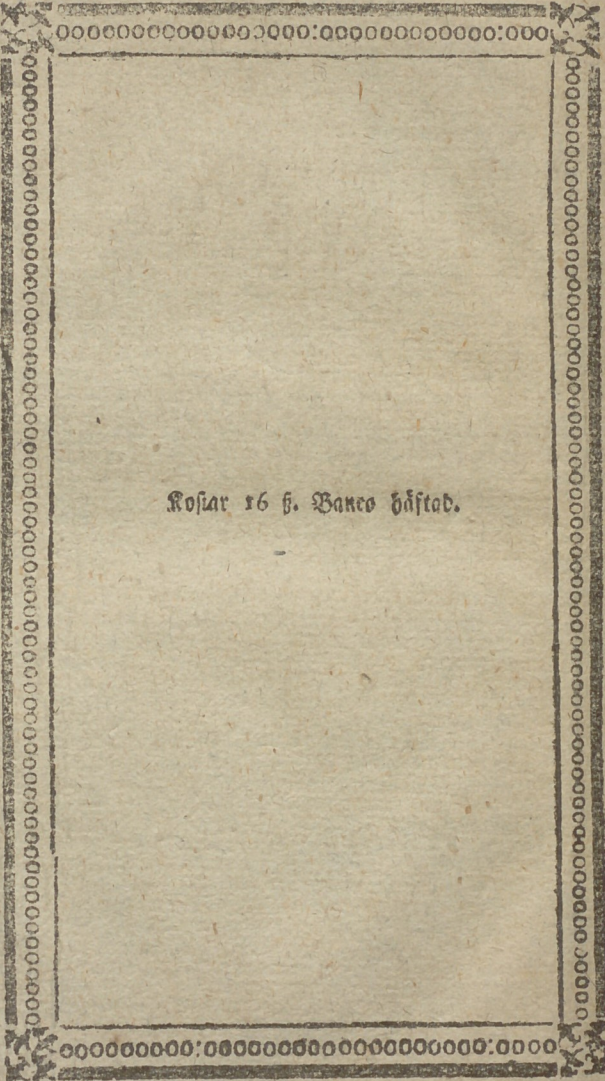
Förteckning

å de Historiska Arbeten, af C. E. EKMARCK's
egna Förlager, som finna till salu hos Herrar
Bokhandlare i Riket samt i Åbo.

- A**merica, i sitt fornda och närvarande tillstånd, af Fr. Jacob Kuischer, 2 Bid (4 hh.). Innehållande:
1. Historien om fornda och nu varande seder och bruk bland åtskilliga Americanska Folkstammar. — 2. Uptäckten af Vestindiska Öarna och fasta landet af America; ifrån och med Colombo till och med Balboa. — 3. Geographisk och Naturalhistorisk Beskrifning öfver de af Colombo upptäckta Öar och Länder. — 4. Om fordra seder och bruk bland de stora Folkslagen i Mexico och Peru. — 5. Uptäckten och eröfringen af Mexico genom Cortez, och 6. Uptäckten af Peru genom Pizarro. — Tillf. 3 R:d. 32 sk.
- Benvenuto Cellini's** lefnad, af Goethe, 4 DD. (complett) tillf. 3 R:d.
- Biographier** öfver namakunniga Fruntimmer, 2 DD. å 36 sk. hvardera.
- Cæsars**, C. J. Leffverne, af Meissner, Öfversättning, 1:a, 2:dra och 3:dje Delen, å 30 sk. hvard.
- 4:de (sista) Delen, efter Meissner, af G. A. Silverstolpe 36 sk.
- Eichhorn**, J. G. De tre sista Århundradernas Hist. — 1:a B:t innehåller Allmänna Hist. 2:dra och 3:dje B:t alla Europeiska Staternas enskilda Hist. 4:de B:t Afriens och Africas Hist. tillf. 9 R:d. 28 sk. h. (2 sk. 6 r:st Arket, fint papper och graverade titelblad.)
- Heeren**, A. H. L. utveckling af Koftstågens följder för Europa. En af Franska National-Institutet belönt Prisskrift, 1 R:d. 20 sk. h.
- Jacobinismens Historia**, sammandrag af Handlingar til, af Abbé Barruel, Öfvers. 1:a, 2:a dd. (comp.) hvard. 1 R:d h.
- Ludvig XVI:s** sednare lefnads och regerings år, af Fr. Hue, 2 R:d. 16 sk. h.
- Medeltidens Historia** i jemförelse med vårt Tidevarfs, af Meiners 3 DD. (complett) hvard. 1 R:d 8 sk. h.
- Moreau**, Biographiskt utkast, 16 sk. h.
- Orleanska Flickans Historia**, ur gamla Fransyska källor, med ett bihang ur Hume's Englands Historia, utgifven af Fr. Schlegel, 2:dra Upl.; samt Charlotte Corday af Jean Paul. Öfvers. 40 sk. h.
- Paul**, den förste, Rysslands Kejsare, af en frimodig Observateur, Öfversättning. 16 sk. h.
- Qvinnökönets Historia** af Meiners Öfvers. 1:sta D. 40 sk. Innehåll: 1:a Afd. Qvinnökönets tillstånd ibland de hedniska Folkslagen i Siberien, och ibland Americas ursprungliga inneånare. 2 Ibland Negrerne i Africa. 3 Ibland

- Mongoliska Folkslagen, och i södra delen af Asien på Ostindiska och Söderhafs-öarne. 4 Ibland Österländska Folkslagen. 5 Ibland de Slaviske Folkslagen i Europa. 6 Ibland de Celtiska Folkslagen ända till Ridaretidens slut. 7 Ibland Grekerne. 8 Ibland Romarne.
- 2:dra Delen, innehåll: 1:a Afd. Qvinnökönets offentliga och husliga lefnad i Medeltiden. 2 De nu varande Europeiska Hofvens upkomst, och om qvinnökönets beständiga vistande vid Furstarnas Hof. 3 De stora förändringar, som straxt efter vetenskapernas återställande föregingo i qvinnökönets upfostran och undervisning. 4 Den inslytelse, som damernas vistande vid Hofven hade på qvinnökönets seder. 5 Det gamla galanteriets undergång och det nya galanteriets upkomst och epoker ända til Ludvig XIV:s tid. 6 Qvinnornas stora inslytande vid Hofven och på de offentliga angelägenheterna. 7 Den inslytelse, som damernas beständiga vistande vid Konungarnas och Furstarnas Hof hade på båda könens klädebrägt och prydnader; samt betraktelser öfver modens ursprung och växling i de förflutna århundraden. 44 sk.
- 3:dje Del. innehåll: 1:a Afd. Qvinnökönets tillstånd i Spanien, från början af det sextonde till omkring medlet af sjuttonde århundradet. 2 Bland de öfriga bildade Europeiska Folkslag, under samma tid. 3 Om Ludvig XIV:s i Frankrike regering och Hof, samt dess inslytande på qvinnökönets tillstånd. 4 Qvinnökönets bildning under Ludvig XIV:s regering och i synnerhet vid hans Hof. 5 Galanteriet vid Ludvig XIV:s Hof. 6 Sederna, i synnerhet qvinnökönets, under Ludvig XIV:s regering. 7 Qvinnökönets inslytande på Hofvets och Statens angelägenheter under Ludvig XIV:s regering. 8 Smaken i klädfel och prydnader under Ludvig XIV:s regering. 9 Franka Hofvets och Franka sedernas inslytande på andra Europeiska Hof och Nationer under Ludvig XIV:s regering. 10 Qvinnökönets tillstånd under Hertigens af Orleans regering. 11 Under Ludvig XV:s regering. 12 Bland de öfriga bildade Folkslag i vår verldsdel under Ludvig XV:s regering i Frankrike. 1 R:dr.
- 4:de och sista Del. innehåller: 1:sta Afd. Qvinnökönets tillstånd i Frankrike under Ludvig XVI:s regering och Republikanska tiden. 2 Franka Hofvets och Franka sedernas inslytande på de öfriga Europeiska Hof och Folkslag under Ludvig XVI:s regering. 3 Kort jemnförelse mellan Qvinnökönets kroppsliga företräden, upfostran och bildning, anseende och rättigheter. mer eller mindre lyckliga tillstånd, goda eller förderfvade seder uti de förnämsta länder af det cultiverade Europa. 32 sk.
- Romantiska Scener ur Romerska Historien, af Buchholts, 2 Delar (complett), 1 R:dr. 8 sk. h.

Roslar 16 f. Banco Hästeb.

www.books2ebooks.eu